

Sygn. akt III AUa 1114/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Michał Bober
Sędziowie:	SSA Grażyna Czyżak SSA Daria Stanek (spr.)
Protokolant:	stażysta Sylwia Gruba

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2015 r. w Gdańsku

sprawy J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 kwietnia 2015 r., sygn. akt VI U 825/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1114/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 marca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ubezpieczonemu J. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tego względu, że na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił on co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu ubezpieczony wymienił wszystkie okresy pracy w warunkach szczególnych, wskazując, że wynoszą one więcej niż wymagane 15 lat.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2015 r. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 13 marca 2014 r. w ten sposób, że przyznał J. K. prawo

do emerytury od dnia 1 marca 2014 r. oraz stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (sygn. akt VI U 825/14).

Sąd Okręgowy orzekał na podstawie następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych.

Ubezpieczony J. K., urodzony (...), w dniu 4 marca 2014 roku złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wnioski

o emeryturę. Na podstawie dokumentów znajdujących się już w organie rentowym, a także tych, które zostały dołączone do wniosku ustalono, że na dzień 1 stycznia 1999 roku jego łączny staż ubezpieczeniowy wynosi 26 lat, 8 miesięcy, 9 dni, w tym 11 lat, 3 miesiące i 11 dni pracy w warunkach szczególnych i w dniu 13 marca 2014 roku wydano zaskarżoną decyzję.

W myśl art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, prawo do emerytury w wieku niższym niż 65 lat może nabyć ubezpieczony mężczyzna urodzony po dniu 31 grudnia 1948 roku, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, to jest w dniu 1 stycznia 1999 roku posiada 25-letni okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, w tym co najmniej 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Z kolei przepis art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS, do którego odsyła art. 184, przewiduje emeryturę w wieku niższym niż 65 lat w przypadku mężczyzn w związku z rodzajem wykonywanej pracy, to jest szczególne warunki, w jakich była ona świadczona, narażające

na szybsze zrealizowanie się ryzyka emerytalnego z powodu wcześniejszej niż powszechnie utraty sprawności psychofizycznej pracownika. Przepis ust. 2 art. 32 ustawy definiuje pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach stanowiąc, że jest nim pracownik zatrudniony przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne bądź otoczenia, lecz uregulowania tego przepisu nie precyzują szczegółowych przesłanek nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku. Przepis ust. 4 art. 32 ustawy odsyła w tej materii do dotychczasowych przepisów. Aktem prawnym regulującym tę problematykę jest cytowane rozporządzenie Rady Ministrów, które stanowi podstawę do ustalania przesłanek wskazanych w art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to jest wieku emerytalnego, rodzajów prac oraz stanowisk, a także warunków, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 tegoż artykułu przysługuje prawo do emerytury. Zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 cytowanego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy te stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że w niniejszej sprawie pozwany nie kwestionował okresu zatrudnienia, wymaganego do uzyskania przez niego emerytury wskazując, że jego łączny staż ubezpieczeniowy wynosi więcej niż wymagane 25 lat. Podniósł jednak,

że nie udowodnił on w wystarczający sposób co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, albowiem nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z okresu jego zatrudnienia w (...) S. Filia w P., a nadto świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wydane przez Jednostkę Wojskową (...) w Ś. dotknięte jest wadami. Takie stanowisko pozwanego organu rentowego Sąd podzielił, albowiem faktycznie ubezpieczony, czy to nie złożył wymaganego dokumentu, czy złożył dokument nie do końca wiarygodny. Jednakże, jak podkreślił Sąd

I instancji, w postępowaniu sądowym dopuszczalne są wszelkie dowody, za pomocą których można wykazać okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń. W tym zakresie nie obowiązują ograniczenia co do środków dowodowych określone w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 roku, które dotyczą wyłącznie postępowania przed organem rentowym.

Tak też stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 kwietnia 1999 roku, w sprawie II UKN 619/98, opublikowanym w zbiorze orzecznictwa z 2002 roku pod numerem 2 pod pozycją 26 oraz w wyroku z dnia 7 października 2003 roku, w sprawie II UK 8783, opublikowanym w zbiorze orzecznictwa z 2004 roku pod numerem 14 pod pozycją 248.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z akt osobowych powoda z okresu jego zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...)

w P. oraz w Jednostce Wojskowej (...) w Ś., z zeznań świadków oraz z wyjaśnień ubezpieczonego. Wynika z nich, że J. K., będąc zatrudniony od dnia 20 listopada 1971 roku do dnia 15 czerwca 1974 roku w (...) S. Filia w P. na stanowisku mechanika wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, wymienione w wykazie A dziale XIV pozycja 16 oraz - będąc zatrudnionym od dnia 26 sierpnia 1981 roku do dnia 24 sierpnia 1982 roku - na stanowisku spawacza wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym, wymienione w wykazie A, dziale XIV, pozycja 12, przy czym prace te wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w obu zakładach pracy. Wykaz A jest załącznikiem do cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów.

Dowody te Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne. Treść wyjaśnień powoda koresponduje z treścią zeznań świadków oraz z zawartością jego akt osobowych z okresu zatrudnienia w spornych okresach, wiarygodności których pozwany nie zakwestionował. Sąd podkreślił, że dla oceny, czy pracownik wykonywał swoją pracę w warunkach szczególnych, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska przyjęta w nomenklaturze wewnętrzzakładowej, tylko rodzaj powierzonej pracy. Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie, że ubezpieczony - posiadający ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, który w dniu (...) ukończył 60 lat, a nadto wykonywał pracę w szczególnych warunkach przez okres co najmniej 15 lat - spełnia warunki do przyznania mu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy uznał odwołanie J. K. za uzasadnione i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

W punkcie drugim sentencji, Sąd zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS z urzędu orzekł w przedmiocie odpowiedzialności bądź nieodpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Sąd zważył, że zaskarżoną decyzję wydano 13 marca 2014 roku i w tej dacie organ rentowy nie dysponował świadectwem wykonywania przez ubezpieczonego pracy w (...) w S. oraz nie dysponował prawidłowo sporządzonym świadectwem pracy wydanym przez Jednostkę Wojskową (...) w Ś.. Dopiero w wyniku przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego okresy te mogły zostać zaliczone do okresów pracy w warunkach szczególnych. W tych okolicznościach brak było zatem podstaw do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego, pomimo uwzględnienia w całości żądań.

Apelację od wyroku wywiódł pozwany organ rentowy, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, a także prawa procesowego - art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów.

Powołując się na powyższą podstawę apelacji organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołani, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji pozwany podniósł, iż w świetle uzasadnienia wyroku zgadza się z ustaleniami Sądu co do uznania spornych okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, jednakże nie może zgodzić się z wyrokiem Sądu, a

także ze stanowiskiem wyrażonym w treści jego uzasadnienia w kwestii spełnienia wszystkich przesłanek wynikających z treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., niezbędnych do uzyskania uprawnień emerytalnych, ponieważ ubezpieczony na dzień 31 grudnia 1998 r. nie udowodnił wymaganych co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach - po uwzględnieniu spornych okresów pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 3 lat, 6 miesięcy i 13 dni - ubezpieczony udokumentował 14 lat, 9 miesięcy i 24 dni.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie. Nie zawiera bowiem zarzutów skutkujących koniecznością zmiany bądź uchylenia zaskarżonego wyroku. Sąd Apelacyjny nie znalazł także podstaw do stwierdzenia z urzędu nieważności postępowania.

Przedmiotem sporu między stronami było, czy wnioskodawca J. K. spełnił kumulatywne przesłanki warunkujące nabycie prawa do emerytury w wieku obniżonym, przewidzianej w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227

ze zm.) w zw. z art. 32 tej ustawy, w szczególności przesłankę legitymowania się 15 latami okresów składkowych i nieskładkowych. Podkreślenia przy tym wymaga, iż na etapie postępowania apelacyjnego pozwany nie kwestionował zaliczenia spornych okresów zatrudnienia ubezpieczonego do stażu pracy w warunkach szczególnych, podnosząc jedynie, iż suma udowodnionych na dzień 31 grudnia 1998 r. okresów pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych wynosi 14 lat, 9 miesięcy i 24 dni.

We wskazanym powyżej zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c.,

nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia.

W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne

i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut naruszenia art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r.

Nr 153, poz. 1227 ze zm.) jest nieuzasadniony. Zgodnie z ust. 1 art. 32 ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa

w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Z kolei ust. 4 powołanego przepisu wskazuje, że rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z tym rozporządzeniem za okres zatrudnienia uważa się okres liczony łącznie z okresami równorzędnymi

i zaliczalnymi do okresu zatrudnienia (§ 3), natomiast okresami pracy są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy (§ 2). Wskazane wyżej okresy zostały ustawą z dnia

17 października 1991 r. o rewolucji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), która weszła w życie

z dniem 15 listopada 1991 r., zastąpione określeniem - okresy składkowe i nieskładkowe oraz okresy pracy w gospodarstwie rolnym (art. 6). Tymi samymi pojęciami operuje obecnie obowiązująca ustawa o emeryturach i rentach, przy czym okres pobierania wynagrodzenia

za czas niezdolności do pracy uważany jest za okres nieskładkowy (art. 7).

Dopiero ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 121, poz. 1264), która weszła w życie w dniu 1 lipca 2004 r., został dodany do ustawy o emeryturach i rentach przepis art. 32 ust. 1a, wyłączający możliwość uznania za pracę w szczególnych warunkach okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

W niniejszym stanie faktycznym organ rentowy decyzją z dnia 13 marca 2014 r. odmówił J. K. prawa do wcześniejszej emerytury. Podstawą takiego rozstrzygnięcia było niespełnienie przez ubezpieczonego wymaganej przesłanki 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Na etapie postępowania apelacyjnego organ rentowy nie kwestionował już zaliczenia spornych okresów zatrudnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych, podnosząc natomiast że suma wszystkich okresów wykonywania pracy w warunkach szczególnych wynosi 14 lat, 9 miesięcy i 24 dni.

Jak wynika z analizy akt rentowych, w szczególności zawartych w nich obliczeń organu rentowego, do stażu pracy J. K. w warunkach szczególnych pozwany nie wliczył okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – od dnia 18 kwietnia 1997 r. do dnia 27 kwietnia 1997 r. oraz od dnia 15 maja 1997 r. do dnia 8 lutego 1998 r.

Pozwany zdaje się nie dostrzegać, iż art. 32 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. - o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie ma zastosowania do stanów powstałych przed jego wejściem w życie. Przepis ten wprowadza istotną zmianę w dotychczasowym stanie prawnym, określając szczegółowo okresy, które nie są do niego wliczane (na przykład okresy niezdolności do pracy spowodowane chorobą). Takiego rozróżnienia nie można było w żaden sposób wywieść w drodze wykładni dotychczasowych przepisów. W związku z tym do czasu wejścia w życie przepisu art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach, do okresu pracy w szczególnym charakterze, wlicza się okresy niezdolności do pracy z powodu choroby lub macierzyństwa. Na takim samym stanowisku stanął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 maja 2005 r., II UK 219/04, OSNP 2005 r., nr 22, poz. 361. Nie inaczej we wskazanej materii wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 lutego 2006 r. (I UK 154/05, LEX nr 272581) oraz w uchwale z dnia 27 listopada 2003 r. (III UZP 10/03, OSNP 2004/5/87, Prok.i Pr.-wkl. 2004/4/43, Biul.SN 2003/11/17, LEX nr 81642), w której udzielając odpowiedzi na postawione przez Sąd Apelacyjny w Łodzi pytanie prawne wyraził pogląd, zgodnie z którym „do okresu pracy w szczególnych warunkach, o jakich mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania tego stosunku pracy, przypadające po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.).

Reasumując, Sąd Apelacyjny uznał – podzielając ugruntowane w tej materii stanowisko judykatury – że przepisy znajdujące zastosowanie w niniejszej sprawie nie pozwalają na odliczenie od stażu pracy w warunkach szczególnych ww. okresów niewykonywania przez J. K. pracy, za które otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Co prawda, przepis art. 32 ust. 1a ustawy obowiązuje od dnia 1 lipca 2004 r. i odnosi skutek również względem stanów prawnych i faktycznych istniejących przed dniem jego wejścia w życie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 maja 2013 r., III AUa 1239/12, LEX nr 1316202). Jak wielokrotnie jednak wyjaśniał Sąd Najwyższy

(m.in. w wyroku z dnia 23 kwietnia 2010 r. II UK 313/09, OSNP 2011/19-20/260, por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., I UK 12/11, niepubl.), osiągnięcie do dnia

1 stycznia 1999 r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 lipca 2004 r. W uzasadnieniu powołanego orzeczenia z 23 kwietnia 2010 r. Sąd Najwyższy podkreślił, że sytuacja osób wymienionych w art. 184 ustawy emerytalnej, opisywana

w doktrynie jako ekspektatywa prawa podmiotowego, polega na spełnieniu się tylko części stanu faktycznego koniecznego do nabycia prawa, które poprzedza i zabezpiecza przyszłe prawo podmiotowe. Uwzględnianie ochrony praw w trakcie nabywania, aprobowane

i wskazywane w orzecznictwie ETS (por. wyrok z dnia 3 października 2002 r., Á. B. P., sprawa C-347/00, (...) 2002 s. I- (...)), znajdowało wyraz także w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. uchwałę składu 7 sędziów z dnia 27 kwietnia 2000 r., III ZP 2/00, OSNAPUS 2000 nr 16, poz. 620 oraz wyroki z dnia 4 grudnia 2003 r., I PK 111/03, OSNP 2004 nr 21, poz. 368, z dnia 24 września 2004 r., II PK 25/04, OSNP 2005 nr 10, poz. 141

i wcześniejszy z dnia 19 listopada 1993 r., II URN 47/93, OSNCP 1994/5 poz. 117).

Także Trybunał Konstytucyjny stosunkom tym niejednokrotnie dawał ochronę, jeżeli miały postać ekspektatywy maksymalnie ukształtowanej, czyli sytuacji prawnej, która spełnia zasadniczo wszystkie przesłanki ustawowe nabycia prawa do emerytury pod rządami dawnej ustawy, bez względu na stosunek do niej ustaw późniejszych. Trybunał uznawał je za postaci praw podmiotowych, do których znajduje zastosowanie ochrona praw nabytych (por. wyroki z dnia 30 listopada 1988 r., K 1/88, OTK 1988 nr 1, poz. 6, z dnia 22 czerwca 1999 r., K 5/99, OTK 1999 nr 5, poz. 100, z dnia 23 listopada 1998 r., SK 7/98, OTK 1998 nr 7, poz. 114

i przede wszystkim orzeczenie z dnia 11 lutego 1992 r., K 14/91, OTK 1992 nr 1, poz. 7).

Uwzględniając, że ochrona ekspektatywy może wynikać z jej istoty, lecz także zyskiwać wzmocnienie w prawie, Sąd Najwyższy stwierdził, że funkcję takiego wzmocnienia spełnił art. 184 ustawy emerytalnej wobec pozostających w toku stosunków nabywania prawa

do emerytury z tytułu wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach przed 1 stycznia 1999 r. W przepisie tym ustawodawca utrwalił sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki stażu szczególnego i ogólnego i zadeklarował ich przyszłe prawo do emerytury w wieku wcześniejszym. Przez wydanie tego przepisu nastąpił stan związania, tj. zobowiązania się przez Państwo do powstrzymania się od jakiegokolwiek ingerencji

w istniejące prawo tymczasowe. Wobec tego przewidziana w ustawie ekspektatywa prawa

do emerytury nie mogła wygasnąć na skutek nowej regulacji ustalania stażu zatrudnienia. Gwarancji przyszłego prawa do emerytury złożonej wobec osób, o których mowa w art. 184 ustawy emerytalnej, ustawodawca nie mógł już naruszyć przez ustalenie innego sposobu wyliczenia ich stażu ubezpieczenia. Stąd ocena, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r. Pogląd ten wzmacnia treść art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej, odsyłająca w zakresie warunków emerytalnych do przepisów dotychczasowych (obowiązujących przed dniem 1 stycznia

1999 r.).

Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone

w powołanym wyżej orzeczeniu. W konsekwencji Sąd odwoławczy uznał, że do stażu pracy

w szczególnych warunkach (niekwestionowanego przez pozwanego) wynoszącego 14 lat,

10 miesięcy i 7 dni zaliczyć należy przypadające przed 1 stycznia 1999 r. okresy niezdolności do pracy J. K., za które wypłacono mu wynagrodzenie bądź przyznano zasiłek chorobowy w wymiarze 9 miesięcy i 5 dni, co daje łącznie 15 lat, 7 miesięcy i 12 dni stażu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Mając na uwadze powyższe uznać należało, że ubezpieczony wykazał wymagany

15-letni staż pracy w warunkach szczególnych, przy niekwestionowanej przez pozwanego okoliczności wykazania pozostałych przesłanek potrzebnych do przyznania mu emerytury

w wieku obniżonym z tytułu pracy w szczególnych warunkach, takich jak wymagany wiek 60 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25 lat. Wywiedziona przez organ rentowy apelacja, a także zaprezentowane w niej zarzuty, w żadnej mierze nie podważyły prawidłowości dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń, oceny mocy dowodowej i wiarygodności zebranego w sprawie materiału dowodowego, a także prawidłowo przeprowadzonej subsumcji prawnej.

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 385 k.p.c. jako bezzasadną, jak w sentencji wyroku.